

IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISJÄRJESTELMÄN TILANNEKATSAUS 1.7. - 31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS
54190 Konnunsuo
niskauppa: 02954 63177
1 60411
11799

JOUTSENO FÖRLÄGGNING
Läykäntie 53, 54190 Konnunsuo
Jour / Människohandel : 02954 63177
Växel: 02954 60411
Fax: 02954 11799

JOUTSENO RECEPTION CENTRE
Läykäntie 53, FI-54190 Konnunsuo, FINLAND
Duty phone/ trafficking: +358 2954 63177
Switchboard: +358 2954 60411
Fax: +358 2954 11799

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISJÄRJESTELMÄN TILANNEKATSAUS 1.7. - 31.12.2013

1. JOHDANTO

Joutsenon vastaanottokeskus julkaisee viidennen ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää koskevan tilannekatsauksen. 1.1.2013 alkaen katsauksia on julkaistu puolivuositain.

2. ESITYKSET JA ASIAKKUUDET

2.1 ESITYKSET AUTTAMISJÄRJESTELMÄÄN OTTAMISEKSI¹

Joutsenon vastaanottokeskukseen on vuoden 2013 aikana saapunut ennätysmäärä esityksiä henkilön ottamiseksi ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään. 16.12.2013 mennessä auttamisjärjestelmään otettavaksi on esitetty 128 henkilöä, mikä on yli kaksinkertainen määrä edellisvuosiin verrattuna².

Puolivuotiskautena 1.7.2013 - 31.12.2013 esityksiä auttamisjärjestelmään ottamiseksi on vastaanotettu 92 kappaletta. Eri viranomaisten toimesta auttamisjärjestelmään on esitetty 36 henkilöä. 50 esitystä on saapunut yksityisen lakimiehen kautta, ja neljä henkilöä on hakeutunut auttamisjärjestelmään omatoimisesti. Järjestökentältä esityksiä on vastaanotettu kaksi kappaletta.

Edellisessä tilannekatsauksessa kiinnitettiin huomiota seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhreiksi arvioituja henkilöitä koskevien esitysten määrälliseen

¹ Esityksen henkilön ottamisesta auttamisjärjestelmään voi tehdä viranomainen, ihmiskaupan uhri itse, taikka yksityinen tai julkinen palvelujen tuottaja, esimerkiksi järjestö. Joutsenon vastaanottokeskuksen johtaja tai hänen sijaisensa tekee päätöksen siitä, otetaanko esitetty henkilö auttamisjärjestelmään vai ei. Päätökset ovat valituskelpoisia.

² Vuonna 2012 esityksiä vastaanotettiin 63 kappaletta ja sitä edeltävänä vuonna 64.

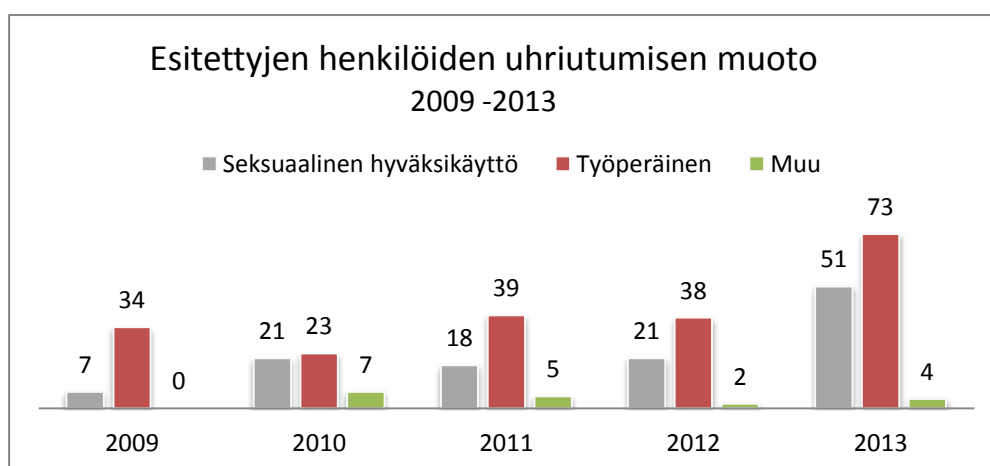

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

kasvuun³. Tilanne ei ole vastaavien esitysten kohdalla muuttunut myöskään vuoden 2013 loppupuoliskolla. Välimeren maissa uhrituneiden afrikkalaistaustaisten henkilöiden puolesta tehtyjä esityksiä on otettu vastaan keskimäärin kolme kuukaudessa.

Tarkastelujaksona 1.7.2013 - 31.12.2013 enemmistö esityksistä on kuitenkin koskenut henkilöitä, joiden esittävä taho on arvioinut olevan työvoiman hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhreja. Työvoiman hyväksikäyttöön viittaaviin ihmiskauppaepäilyihin voi liittyä jopa kymmeniä henkilöitä kerrallaan ja auttamisjärjestelmän asiakkuuteen saattaa näin hakeutua suuria ryhmiä yhtäaikaisesti. Alla olevassa tilastossa näkyvät auttamisjärjestelmän vastaanottamat esitykset koko vuoden 2013 osalta.

2.1.1 VÄHEMMÄN HAVAITUT RYHMÄT VASTAANOTETTujen ESITYSTEN PERUSTEELLA

Alaikäisten ihmiskaupan uhriksi tunnistettujen henkilöiden määrä on edelleen ollut erittäin alhainen⁴. Myös niin kutsuttuja paperittomia henkilöitä, eli henkilöitä ilman laillista oleskeluoikeutta Suomessa, on auttamisjärjestelmään esitetty suhteellisen vähän.

³ Tyypillinen auttamisjärjestelmään esitetty henkilö tarkastelujaksona 1.1.2013 - 30.6.2013 oli Välimeren maissa uhritunut, afrikkalaistaustainen nainen, joka on Suomessa turvapaikanhakijana.

⁴ Alaikäisiä henkilöitä koskevien esitysten ja asiakkuuksien määrää ei tässä raportissa henkilöiden suojaamiseksi mainita.

31.12.2013

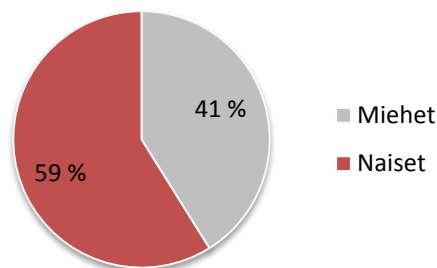
VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ei ole tarkasteluajanjakson aikana esitetty ainoatakaan henkilöä, jonka olisi epäilty joutuneen seksuaaliseen hyväksikäyttöön viittaavan ihmiskaupan uhriksi Suomessa. Auttamisjärjestelmän tietoon ei ole koko vuonna 2013 tullut myöskään au pair -toimintaan liittyviä ihmiskauppatapauksia, joita on kasvavassa määrin kohdattu mm. Tanskassa, Norjassa ja Islannissa⁵.

Auttamisjärjestelmä korostaakin, etteivät sen ylläpitämät tilastot kerro koko totuutta ihmiskauppailmiön laajuudesta Suomessa, vaan mahdolliset uhrimäärät ovat vuositasolla jonkin verran korkeammat kuin mitä tilastot osoittavat. Auttamisjärjestelmän ylläpitämässä tilastoissa näkyvät vain ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään esitetyt tai sen piiriin hakeutuneet henkilöt.

2.3 AUTTAMISJÄRJESTELMÄN ASIAKKAAT

Joulukuussa 2013 ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä on 108 henkilöä⁶. Korkeimmillaan asiakasmäärä on ollut lokamarraskuussa 2013, jolloin asiakkaita on ollut 116.

Yhteensä vuonna 2013 on auttamisjärjestelmään otettu 56 uutta asiakasta. Luku on jonkin verran suurempi kuin aiempina vuosina, jolloin uusia asiakkaita on otettu 48 (vuosi 2012), 51 (vuosi 2011) ja 44 (vuosi 2010).

Tarkasteluajanjaksona auttamisjärjestelmään on otettu 28 uutta asiakasta. Uusista asiakkaista noin puolet on otettu ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, koska heidän on arvioitu joutuneen työvoiman hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi. Tyypillinen työvoiman hyväksikäyttöön viittaavan ihmiskaupan uhri on tarkasteluajanjakson aikana ollut Suomessa siivousalalla työskennellyt henkilö.

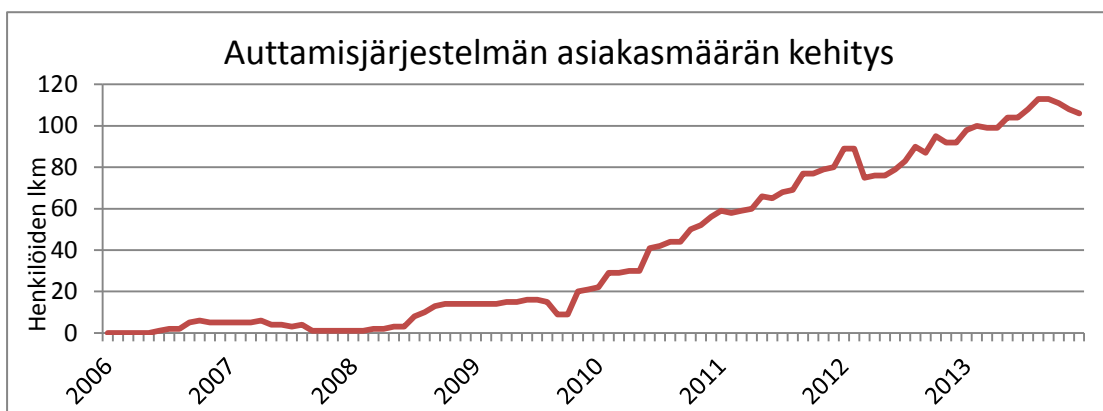
⁵ Ekstedt et Co.: Human Trafficking 2013 - Baltic Sea Region Round-up, (The Council of the Baltic Sea States), October 2013.

⁶ Luku 15.12.2013. Myös kesäkuussa 2013 vastaava luku oli 108. Tarkasteluajanjakson aikana auttamisjärjestelmään on otettu 28 uutta asiakasta, ja asiakkuudesta poistettu 28 henkilöä. Raportin julkaisuhetkellä kaksi esitystä odottaa hallintopäätöstä auttamisjärjestelmään ottamisesta.

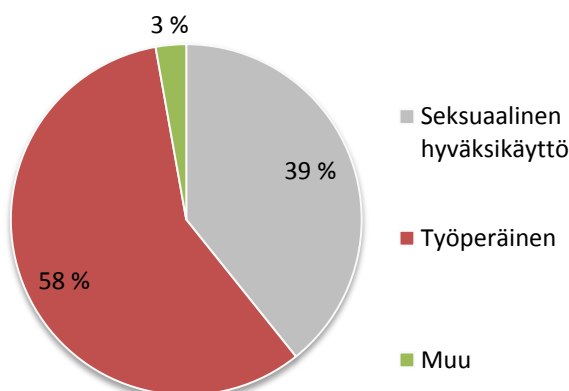

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

Auttamisjärjestelmän asiakkaiden uhriutumistyyppi (kaikki asiakkaat)

Uusista asiakkaista osan on arvioitu olleen Suomessa kauttakulkumatalla. Näissä tapauksissa Suomi ei siis ole ollut ihmiskaupan kohdemaata, vaan henkilöitä on kuljetettu Suomen kautta varsinaiseen kohdemaahan. Seksuaaliseen hyväksikäyttöön viittaavan ihmiskaupan uhrit ovat tavallisesti olleet Suomessa joko kauttakulkumatalla, tai uhrituneet Välimeren maissa.

3. YLEISESTI AUTTAMISJÄRJESTELMÄSTÄ

Joutsenon vastaanottokeskuksen sekä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän puhelin- sekä faksinumerot muuttuivat 15.10.2013. Auttamisjärjestelmälle perustettiin samalla oma infopuhelin, joka päivystää 24 tuntia vuorokaudessa viikon jokaisena päivänä⁷. Virka-aikana numeroon vastaa auttamisjärjestelmän virkailija, ja virka-ajan ulkopuolella päivystystä hoitaa Joutsenon vastaanottokeskus. Infopuhelimen numerosta tiedotetaan www.ihmiskauppa.fi -sivustolla kahdeksalla eri kielellä.

⁷ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän infopuhelin: 02954 63177

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

Vuonna 2013 auttamisjärjestelmässä on työskennellyt ylitarkastaja, tarkastaja, sosiaalityöntekijä, sosiaalihoaja, sekä Hapke-hankkeen hanketyöntekijä. Kesäkauden 2013 auttamisjärjestelmässä on työskennellyt korkeakouluharjoittelija, joka on lisäksi toiminut viransijaisena loka-marraskuun ajan nimikkeellä apulaistarkastaja. Auttamisjärjestelmän henkilöstörakenne säilyy ennallaan vuonna 2014.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä jatkaa aktiivista osallistumista ihmiskaupan vastaiseen työhön. Puolivuotiskaudella 1.7. - 31.12.2013 auttamisjärjestelmä on järjestänyt koulutuksia ja osallistunut koulutustoimintaan, toiminut kansallisissa sekä kansainvälisissä foorumeissa, sekä työskennellyt yhteistyössä Suomen viranomaisten kanssa.

Auttamisjärjestelmän vastaanottamien esitysten sekä asiakasmäärän kasvu ovat näkyneet myös auttamiseen liittyvien kustannusten nousuna. Tarkastelujakson aikana sekä toiminta- että asiakasmenot ovat kuitenkin pysyneet suunnitelluissa rajoissa.

3.1. LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

Joutsenon vastaanottokeskus on ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmästä vastaavana tahona osallistunut ihmiskaupan uhrin auttamista koskevan lainsäädännön kehittämistä selvittäneen työryhmän työskentelyyn. Auttamisjärjestelmä on antanut oman merkittävän työpanoksensa työryhmän selvitykseen tuottamalla tilasto- ja muuta tietoa nykytilan kuvaukseen. Työryhmän selvityksen pohjalta käynnistetään säädösvalmistelu, jossa ainakin täydennetään ja tarkennetaan vastaanottolain sääntelyä. Auttamisjärjestelmä jatkaa aktiivista osallistumistaan säädösvalmistelussa lainsäädäntöhankkeen ohjausryhmässä. Lainsäädäntöhanke tulee siten myös ensi vuonna 2014 työllistämään ja viemään osansa auttamisjärjestelmän resurssista.

4. HAPKE-HANKE

Joutsenon vastaanottokeskus otti päävastuun Hapke-hankeesta heinäkuussa 2013 (Haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden palvelujärjestelmän kehittämishanke 2). Hankkeen projektipäällikkönä toimii Joutsenon

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

vastaanottokeskuksen johtaja⁸. Hanketyöntekijä työskentelee edelleen auttamisjärjestelmässä. Hanke jatkuu kesäkuun loppuun 2014.

Jatkohankkeen toimintoihin sisältyy mm. www.ihmiskauppa.fi -sivujen kehittäminen edelleen, sekä sivuista tiedottaminen (yhteistyössä ovat mukana mm. KRP, SAK, Rikosuhripäivystys ja Vähemmistövaltuutetun toimisto). Hankkeen kautta pyritään myös parantamaan vastaanottokeskusten henkilökunnan valmiuksia ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa. Vastaanottokeskuksissa järjestetään työpajoja palvelujen kehittämiseksi sekä ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Myös maahanmuuttoasioiden toimintakäsikirjan sisältöjä kehitetään ja turvapaikanhakijoille tuotetaan uusia tietomateriaaleja.

Pakolaisrahasto
Pakolaisten auttamiseksi

5. LOPUKSI

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään on vuonna 2013 esitetty ennätysmäärä henkilöitä. Myös auttamisjärjestelmään otettujen henkilöiden määrä on edellisvuosia jonkin verran suurempi.

Esitysten määrää on vuonna 2013 kasvattanut etenkin suurempien ihmisryhmien yhtäaikainen hakeutuminen auttamisjärjestelmän piiriin. Toisaalta myös yleisen tietoisuuden kasvun ihmiskauppailmiöön liittyen voidaan arvioida lisänneen esitysten määrää.

Tarkasteluajanjaksona 1.7. - 31.12.2013 auttamisjärjestelmään on otettu 28 uutta asiakasta. Auttamisjärjestelmän ylläpitämien tilastojen perusteella todennäköinen Suomessa ihmiskaupan uhriksi joutunut henkilö on joutunut nimenomaan työvoiman hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi. Yleisimmin Suomessa uhriutunut henkilö on tarkasteluajanjakson aikana työskennellyt siivousalalla.

⁸ Oulun vastaanottokeskus on mukana hankkeessa hankekumppanina ja Maahanmuuttovirasto työpanoksella. Euroopan pakolaisrahasto osallistuu hankkeen rahoittamiseen.

31.12.2013

VASTAANOTTOKESKUS • FÖRLÄGGNING • RECEPTION CENTRE

Sen sijaan Suomessa seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi joutuneita henkilöitä ei ole tarkasteluajanjaksona esitetty, eikä näin ollen myöskään otettu, auttamisjärjestelmään. Tyypillinen auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otettu, seksuaaliseen hyväksikäyttöön viittaavan ihmiskaupan uhri on edelleen joutunut uhriksi Välimeren maissa. Auttamisjärjestelmä ei katso tilastotiedon kuitenkaan tarkoittavan, ettei Suomessa voisi ilmetä seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvää ihmiskauppaa.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä jatkaa aktiivista osallistumista ihmiskaupan vastaiseen työhön uhrien auttamisen lisäksi myös koulutus- ja tiedotustyön, lainsäädäntötyön sekä sidosryhmäyhteistyön kautta.

LISÄTIETOJA ANTAVAT: johtaja Jari Kähkönen 02954 63210
ylitarkastaja Katri Lyijynen 02954 63223

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän virkasähköposti:
ihmiskauppa.auttamisjarjestelma@intermin.fi